

Neviditeľné ženy, neoceniteľná starostlivosť: Prečo musí rodová stratégia na roky 2026 – 2030 ukončiť „daň za starostlivosť“ pre opatrovatelky

2. marca 2026 [Advocacy](#), NL – vývoj politik EÚ

Autor: Shannon Pfohman, výkonná riaditeľka Eurocarers

Pri príležitosti Medzinárodného dňa žien a v čase, keď sa Európska komisia pripravuje na predstavenie [Stratégie rodovej rovnosti na roky 2026 – 2030](#), je čas upriamiť pozornosť na tichú chrbticu európskeho sociálneho modelu: milióny skrytých, neformálnych opatrovateliek. Zatiaľ čo sa v Bruseli diskutuje o „rovnosti“, neúmerný počet žien potichu dotuje naše spoločnosti, často na úkor vlastného zdravia, finančného zabezpečenia a kariéry. Toto nie je len štatistika práce; je to tichá obžaloba systému, ktorý zaobchádza s často „neviditeľnou“ a neplatenou prácou žien ako s nekonečným zdrojom. Pripomíname, že neformálne opatrovatelky poskytujú 80 % dlhodobej starostlivosti v celej EÚ.

Matematika nerovnosti

Čísla hovoria príbeh o „riadenom vyčerpaní“. Zatiaľ čo ženy v Európe žijú dlhšie ako muži, viac z týchto rokov trávia v zlom zdravotnom stave a s vyšším rizikom chudoby. Tento „rodový rozdiel v starostlivosti“ je hlavnou príčinou pretrvávajúceho 25 % rozdielu v dôchodkoch[1], ktorý prenasleduje staršie ženy. Napríklad odchodom z pracovnej sily, aby sa starali o starnúceho rodiča alebo dieťa so zdravotným postihnutím, ženy nielenže dnes prichádzajú o plat; platia skrytú „daň za starostlivosť“, ktorá znižuje ich budúce finančné zabezpečenie.

Okrem prerušenia kariéry z údajov vieme, že neformálni opatrovatelia čelia ďalšej finančnej neistote kvôli priamym nákladom spojeným so starostlivosťou, ktorú poskytujú, ako sú náklady na lieky, kúrenie, špeciálne diéty, zdravotnícke pomôcky a úpravy domácnosti. Nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti tiež vytvára chudobu medzi ženami, ktoré žijú dlhšie v zlom zdravotnom stave.

To prispieva k feminizácii chudoby.

„Náklady“ na starostlivosť sú ešte vyššie pre opatrovateľov, ktorí zažívajú iné formy diskriminácie a zraniteľnosti v spoločnosti, napríklad opatrovateľov s migrantským pôvodom alebo mladých opatrovateľov. A keďže kríza životných nákladov stále pretrváva, od roku 2026 sa rozdiel v chudobe medzi opatrovateľmi a neopatrovateľmi zväčšuje, nie zmenšuje.

Od mozaiku k ochrane

[Európska stratégia starostlivosti](#) a [Smernica o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom](#) boli vítanými prvými krokmi, ale zanechali nám mozaiku ochrany. V niektorých členských štátoch je „opatrovateľská dovolenka“ plateným právom; v iných je to päťdňová byrokratická prekážka. V mnohých prípadoch sa právo požiadať o flexibilné pracovné podmienky v skutočnosti stáva právom byť povedané „nie“. Nedávno sme videli dôsledky tejto situácie v Belgicku, kde opatrovatelia zostali v „neistote“ dávok v nezamestnanosti, pretože neexistoval žiadny formálny „status opatrovateľa“ na ochranu ich sociálnych práv.

Ak má byť stratégia rodovej rovnosti na roky 2026 – 2030 a pripravovaná stratégia EÚ proti chudobe viac než len „monitorovacie cvičenia“, musia integrovať tieto otázky dlhodobej

starostlivosti, najmä preto, že majú vplyv na neformálnych opatrovateľov. Krízu chudoby koniec koncov nemožno vyriešiť bez riešenia krízy starostlivosti.

Päť pilierov zmeny organizácie Eurocarers

Z tohto dôvodu organizácia Eurocarers vyzýva Komisiu a Parlament, aby prekročili rámec „výmeny osvedčených postupov“ a zabezpečili minimálne týchto päť pilierov:

Po prvé, uznávaný záväzný rámec pre status opatrovateľa: Pripájame sa k požiadavkám hnutia EP pre neformálnych opatrovateľov, ktoré **požaduje spoločnú definíciu EÚ „neformálneho opatrovateľa“**. Musíme zabezpečiť, aby uznanie a sociálne práva neformálnych opatrovateľov boli chránené aj v zahraničí; Žiadna žena by nemala stratiť svoje sociálne práva preto, že sa rozhodne opatrovať, ani ak sa presťahuje do zahraničia.

Po druhé, priama podpora príjmu: Potrebujeme príspevky na starostlivosť, ktoré nie sú len symbolické, ale aj funkčné. Potrebujeme opatrenia, ktoré sú ľahko dostupné a ktorých cieľom je znížiť administratívnu záťaž pre opatrovateľov ako celok.

Po tretie, pripisovanie dôchodkov: Mali by sme sa pozrieť na írsky model, kde sa viac ako 20 rokov dlhodobej starostlivosti teraz uznáva a považuje za príspevky sociálneho poistenia. Takýto príspevok na starostlivosť je potrebný ako štandard v celej EÚ. Musíme **zabezpečiť, aby sa „čas voľna“ na starostlivosť uznával ako „čas práce“ pre spoločnosť**.

Po štvrté, lepšie údaje: Potrebujeme **lepšie nástroje na poskytnutie podrobného obrazu o prístupe opatrovateľov k dôchodkovým právam**.

Napokon, prístup „starostlivosť vo všetkých politikách“: Musíme začleniť stratégiu starostlivosti do každej stratégie a politickej diskusie, **požadovať silnú a presvedčivú dohodu o starostlivosti a spolupracovať na posilnení jej implementácie na národnej úrovni**. Pretože ak nevyriešime krízu starostlivosti, nikdy nevyriešime krízu chudoby.

Rovnosť pohlaví zostane mýtom, pokiaľ naše hospodárske politiky budú považovať starostlivosť za súkromnú rodinnú záležitosť, a nie za verejnú hodnotu. Budovanie „starnúcej spoločnosti“, ktorá je odolná aj spravodlivá, si vyžaduje, aby sme prestali považovať neplatenú prácu žien za nevyčerpatelný zdroj. Ak stratégia na roky 2026 – 2030 nerieši štrukturálnu neistotu neformálnej starostlivosti, nie je to stratégia rovnosti – je to plán na riadené vyčerpanie.

Tento 8. marca dajme európskym opatrovateľom viac než len potlesk. Dajme im práva, uznanie a miesto pri legislatívnom stole.

Ak ste neformálny opatrovateľ alebo pracujete na podpore neformálnych opatrovateľov v EÚ, zvážte, prosím, vyplnenie tohto [prieskumu](#).

Zdroj: https://eurocarers.org/invisible-women-invaluable-care-why-the-2026-2030-gender-strategy-must-end-the-care-tax-on-female-carers/?utm_source=International+Women%E2%80%99%E2%2E%2E%2E+%28Mass+Mailing+created+on+2026-03-03%29&utm_medium=Email

[1] Podľa [Eurostatu](#).